

Underrättelser från Muskö

April 2016

För någon vecka sedan lyckades Flottans Män i Nynäshamn ordna ett (numera svårfångat) studiebesök på Musköbasen. Här en redogörelse för delar av vad som framkom. Stort tack till Bertil Oskarsson och Inge Zetterlund som var värdar för besöket.

Men först en förklaring om ordet "svårfångat". Från mitten av 90-talet gick förfallet ganska fort och långt. Ingen visste vad som gällde beträffande militära skyddsområden och tillträde. Gamla slitna skyltar gav ingen vägledning för seglare och andra. Folk klev iland överallt och ingen ingrep – bevakningen var dålig. Botten nåddes på Muskö när all bevakning under en kort period var helt obefintlig och hela området stod öppet, inklusive berget. Då lär någon som jobbade i berget ha träffat på en bil inne i berget, vars förare frågade var man kunde parkera! Polska bilar har figurerat på kajen dvs innanför stängslet.

Tilläggas kan att vid den tiden var det t o m aktuellt att mura igen hela anläggningen i likhet med vad som skett med ett otal bergrumsanläggningar runt om i landet. Som tur var hann man tänka om i tid. Här har vi ju faktiskt en helt unik (och modern) varvsanläggning där man kan jobba året runt även med stora fartyg skyddad från väder och vind – samt även fientliga angrepp. Tänk de öppna dockorna i Karlskrona i båda fallen.

Nu har det skett en avsevärd skärpning. Seglare som går iland på militärt område bötfälls med saftiga dagsböter. En fastighetsägare på Årsta havsbad (närmast Vitså) har haft svårt att få segla in till sin egen brygga i en uppmärksam kontrovers med amfibieregementet. En sjöofficer lär nyligen ha blivit rejält bötfälld för att ha fritidsfiskat innanför bojmarkeringarna utanför Musköbasen. Och på Muskö har bevakningen övertagits av Securitas, som inte släpper någon djävel över bron. Alltså är det numera nästan omöjligt för obehöriga att ens få till stånd ett organiserat besök. Så vi hade tur. Vilket ju känns betryggande.

Av den gamla örlogsbasen återstår numera inget annat än sjöbevakningscentralen, som fortfarande finns inne i berget samt Ekipage. I övrigt finns Flottan på Berga i form av 4.sjöstridsflottiljen. Av det gamla "örlogsvarvet" Materielförvaltningen/Basbataljonen återstår 10-15 personer som fungerar som beställare av reparationer och underhåll. Dessa personer är till yttermera visso numera tillhöriga FMV. Viss verksamhet finns i berget i form av SAAB, som hyr en del utrymmen inkl några av dockorna. På kajområdet söder om berget finns både SAAB och ett annat privat varv Muskövarvet AB, som jobbar med mindre båtar och fartyg i huvud sak AMF1:s stridsbåtar mm. Detta företag bygger f n en stor tältbyggnad på södra kajområdet för att kunna jobba inomhus. Alternativet att hyra Risdalsslipen (fartygstunneln på norra sidan av Muskö, som är perfekt för torrsättning av mindre fartyg och båtar) är för dyrt. FortF är tydligen mer affärsinriktade än ändamålsenliga. (Jämför vad som hände med Sjöofficersmässen på Skeppsholmen, fast där var det nog Statens

Fastighetsverk som körde ut SOSS med på tok för hög hyra.)

På södra kajområdet har man dessutom extra säkerhetsåtgärder i form av särskilda avstängningar och beväpnad vakt (Securitas) på kajen, när något av de aktiva örlogsfartygen ligger inne för åtgärd. Ingen som inte har på fartyget att göra kommer ens i närheten.

En intressant detalj är att i ett litet utrymme inne i berget finns Wahlströms Optik, bestående av två personer som arbetar med reparationer och underhåll av periskop. Ägs och drivs av den som tidigare var anställd av varvet för detta ändamål.

Jo, en annan avdelning som faktiskt finns kvar är robotavdelningen, som sköter allt underhåll av Marinens robotar, mm.

I övrigt är berget ganska öde. Att den stora plåtverkstaden inte längre är utnyttjad förklaras förstås av att våra nuvarande fartyg inte är byggda i stål utan plast. Och en del annat är ju sedan tidigare flyttat till Karlskrona.

Alltså, alla reparationer och allt underhåll av flottans fartyg upphandlas numera enligt lagen om statlig upphandling och utförs av privata företag. Vilket enligt Bertil Oskarsson kan leda till diverse problem. Vissa upphandlingar är nämligen överordnade andra. Så ibland kan det hända att man för att byta en säkring någonstans måste kalla upp en reparatör "från andra sidan Sverige" (Bertil beklagade att han inte hade avancerad juridisk utbildning). Ett annat problem är att det stora (och välorganiserade) reservdelslagret i berget är ett minne blott. Reservdelar hämtas numera från "annan ort". Bertil Oskarsson (som är ansvarig för telesidan) illustrerade problemet med att förr, om man hade ett problem med något system, så gick man in i berget, plockade ut ett antal relevanta kretskort, provade vilket som var fel, bytte och allt var klart. Nu måste man rekvirera kretskort från "skogen" utan att veta vilket kort det är fel på, vilket leder till fördröjningar och stillaliggande fartyg. Till detta kan läggas att vår ordförande Kjell Johansen (som sysslat med underhåll hela sin karriär i flottan) blev mycket upprörd över detta med reservdelslagrets utflyttning och beslöt på stående fot att riva upp himmel och jord för att få högre instanser att uppmärksamma detta bedrövliga sakernas tillstånd. Egentligen borde detta vara dubbelhemligt men ryssarna är nog väl medvetna om vad vi själva har ställt till med.

Byggnader och hela anläggningen sköts numera av FortF, som verkligen har skärpt till sig. Hela anläggningen ser nu mycket välskött ut, både utomhus och i berget. Dessvärre står många av lokalerna tomma men det yttre intrycket är ändå som på den gamla goda tiden.

Vi åt lunch i den stora matsalen, som förstås verkade lite ödlig men Katarina och jag hamnade längst bak i matkön tillsammans med två röjdykare från Skredsvik, som tillfälligt var grupperade på Musköberget. Lite högt läge för en dykare kan tyckas. Mer hann vi inte avhandla därför att de var mest

intresserade av hur torpedbåtarna fungerade för 50 år sedan, vilket jag naturligtvis kunde upplysa om.

Slutligen kan konstateras att både Bertil Oskarsson på telesidan och Inge Zetterlund på skeppssidan upplever att det på senaste tiden blivit påtagligt lättare att äska medel för diverse underhåll och annat. Så nu rör det sig äntligen åt rätt håll inom FM (trots illavarslande fördyringsbesked i dagens tidning).

28 april 2016
Håkan Rudéus